

Lehetetlen valóság

Időpont: Szentháromság utáni 22. vasárnap, 1956. október 28.

Alapige: Máté 18,23-35.

Annakokáért hasonlatos a mennyeknek országa a királyhoz, a ki számot akar vala vetni az ő szolgálóival. Mikor pedig számot kezde vetni, hozának eléje egyet, a ki tízezer tálentommal vala adós. Nem tudván pedig fizetni, parancsolá annak ura, hogy adják el azt, és a feleségét és gyermekeit, és mindenét, a mije vala, és fizessenek. Leborulván azért a szolga előtte, könyörög vala néki, mondván: Uram, légy türelemmel hozzám, és mindent megfizetek néked. Az úr pedig megszárván azt a szolgát, elbocsátá őt, és az adósságot is elengedé néki. Kimenvén pedig az a szolga, találkozik egygyel az ő szolgatársai közül, a ki száz dénárral vala néki adós; és megragadván azt, fojtogatja vala, mondván: Fizesd meg nékem, a mivel tartozol. Leborulván azért az ő szolgatársa az ő lábai elé, könyörög vala néki, mondván: Légy türelemmel hozzám, és mindent megfizetek néked. De ő nem akará; hanem elmenvén, börtönbe veté őt, míg nem megfizeti, a mivel tartozik. Látván pedig az ő szolgatársai, a mik történtek vala, felettébb megszorodának; és elmenvén, mindent jelentének az ő uroknak, a mik történtek vala. Akkor előhivatván őt az ő ura, monda néki: Gonosz szolga, minden adósságodat elengedtem néked, mivelhogy könyörögtél nékem: Nem kellett volna-é néked is könyörölnöd a te szolgatársadon, a miképen én is könyörültem te rajtad? És megharagudván az ő ura, átadta őt a hóhérok kezébe, míg nem megfizeti mind, a mivel tartozik. Ekképen cselekszik az én mennyei Atyám is veletek, ha szívetekből meg nem bocsátjátok, kiki az ő atyjafiának, az ő vétkeiket.

Jézus példázatai nem kitalált mesék, hanem az élet eseményeiből merített tanítások. Ezért olyan élet közeliek. A mai ige, az adós szolga példázata azonban azok közé a példázatok közé tartozik, melyekre a reálisan gondolkodó ember csak ezt mondhatja: Lehetetlen mese.

1. Lehetetlen ez a példázat.

Lehetetlen az a bűnhalmazat, amit a példázatbeli adós szolgánál látunk. A király szolgálja. Nem alacsonyrendű szolgálát, hiszen milliók mennek át a kezén. Micsoda összegek felett rendelkezhetik, mikor csak úgy egyszerűen el tud sikkasztani 10.000 talentumot, ami értékben körülbelül fél mázsa színaranyra felel meg! De akármilyen nagy összegek felett rendelkezhetik is, akkor is elképzelhetetlen egy ilyen arányú sikkasztás. Nincs az a király, akinek akár magányvagyon, akár államháztartása meg ne érezné ezt a hiányt. Akármennyire

vakon bízik is hivatalnokában s nem számoltatja el, akkor is észre kellett volna vennie a sikkasztást. Ha a király ilyen könnyelmű, hogy nem veszi észre, akkor meg a szolgatársainak kellett volna észrevenni, hiszen a pénzt nem halmozta fel, nem dugta el, hanem felélte. Az elszámoltatáskor alig tud valamit felmutatni belőle. Milyen tivornyákat csaphatott, hogyan öltözködhetett, hogy ily nagy összeget el tudott pocsékolni! Lehetetlen, hogy ez a szolgatársainak ne szűrt volna szemet!

Lehetetlen az a szemtelenség, mellyel az elszámoltatáskor ura előtt megáll. Mégis mikor üt a számadás órája, halálos szorongatásba kerül. Tudja, hogy most nem csupán arról van szó, hogy eddig gazdag volt, most megvetett koldus lesz, eddig becsben állt, most becstelen lesz. Az élete forog kockán. Családját is nemcsak gyalázatba dönti, hiszen hordozniok kell majd apjuk s férjük becstelen nevét, hanem eladják őket rabszolgáknak. /26. v./ Érthető, hogy leborul a király előtt és könyörgőre fogja a dolgot. De hogyan könyörög?! „Uram légy türelemmel hozzám és mindent megfizetek néked”. /26. v./ Mekkora szemtelenség! Jól tudja, hogy sohasem tudja ezt megtenni, mégis ígér. Nincs benne parányi bűnbánat sem. Ilyen magatartás épeszű embernél lehetetlen. Az érthető lenne, ha leborulna és így könyörögne: „Bocsáss meg Uram! Nagyot vétettem. Régen számoltattál el s én visszaéltem bizalmaddal. Az arany elkápráztatott s hozzá nyúltam. Irgalmazz nékem!” De az, hogy nem így tesz, hanem szinte egyenrangú félként alkudozik a királlyal, az lehetetlen.

Lehetetlen az a kegyelem is, mellyel a király elengedi szolgája adósságát. Nincs a világon olyan király, aki – ha felelősséget érez saját vagyona, vagy az ország háztartása iránt, – így futni engedjen egy nagy sikkasztót. Eltekintve az elszenvedett súlyos anyagi kártól, eljövendő nagy veszedelmek csíráját is magában rejti ez a magatartás, hisz ez biztatás a sikkasztásra: Csak lopjatok, a király úgyis mindent megbocsát! Alattvalóiban is tönkreteszi az adómorált. Ahol a közpénzekkel nem bánnak szigorúan, ott lassan kiürülnek a közpénztárak. Sikkasztók hizlalására senki sem fizet szívesen adót.

Lehetetlen az a hálátlanság is, mellyel az adós szolga ezt a lehetetlen kegyelmet fogadja. Az volna természetes, ha boldogan ölelne mindenkit magához, elengedne ő is minden adósságot, hiszen minden boldog ember boldogítani akar. Ehelyett irgalmatlanul be akarja hajtani a százdénárnyi adósságot. 600.000-ed részét annak, amit épp az imént elengedett neki a király. Lélektani lehetetlenség, hogy valaki, aki most kap kegyelmet, aki most szabadul a hóhér fojtogató keze alól, a következő pillanatban másokat fojtogasson. Szüksége sincs reá, hiszen a király elengedte minden adósságát, ő maga pedig nem marad koldussorban, hiszen megmaradt vagyonát a király hajlandó lenne elfogadni a veszett fejsze nyeléül kárpótlásul. /25. v./

Lehetetlen az a kegyetlenség is, mellyel a király a gonosz szolgát megbünteti. Hóhérok kezébe adja s kínoztatja addig, míg mindent meg nem fizet. Mit akar a király tulajdonképpen? Büntetést, vagy kártérítést? Ha büntetést akar, akkor kínoztassa meg s azután akasztassa fel. Ez elég lenne elrettentő büntetésnek is. Ha meg kárpótlást akar, akkor koboztassa el a vagyonát, őt magát pedig dolgoztassa keményen holta napjáig. Így valami mégis megtérülne a kárból. De hogy a hóhérok kezébe adja és mégis várja, hogy lefizesse adósságát, ez lehetlenség. Kétségtelen, hogy nagy a bűne, de az örök kín talán mégis királyhoz nem illő bosszúállás.

A példázat lehetlenségét csak növeli még az, hogy a példázat értelme szerint a király Isten, a sikkasztó szolga a bűnös ember, a szolgatárs a felebarát, a hóhérkamra a pokol.

2. Lehetetlen ez a példázat emberi elgondolás szerint, de az életben mégis szomorú valóság. Az élet olykor megcsúfolja még a legcsapongóbb fantáziát is. Nézzük újra végig ezt a példázatot s mi is kénytelenek leszünk meglátni, mint válik a lehetetlen példázat szomorú életvalósággá!

Sajnos, nálunk nemcsak lehetséges, hanem valóság az adós szolga bűnhalmaza. Mi nemcsak Isten kincseit tékoztunk el, hanem magát Istent. Tönkretettük magunkon Isten képét, melyre teremtettünk s bűnbarlanggá tettük Isten templomát, a testünket. Méghozzá azt sem mondhatjuk mentségünkre, hogy miért tűrte Isten, hogy idáig jussunk. Jól tudjuk, hogy Isten türelme a megtérésünk érdekében várt a felelősségre vonással. Azért tűrt, mert remélte, hogy egyszer csak mégis észre térünk. Annál nagyobb a bűnünk, hogy hosszútűrése nem megtérésünket eredményezte, hanem a bűnökben való megátalkodottságunkat s Istentől való teljes elfordulásunkat.

Sajnos, nálunk nemcsak lehetséges, hanem valóság az adós szolga szemtelensége. Ha olykor-olykor elfogy Isten türelme s elkezd egy kicsit elszámoltatni bennünket, nem törünk össze bűneink súlya alatt, bűnbánattal nem adjuk meg magunkat kegyelemre, hanem csak további türelemért könyörgünk s ígérünk fűt-fát. Teszünk nagyhangú fogadalmakat. Lehet, hogy míg vállunkon érezzük Isten hatalmas kezének súlyát, magunk is komolyan hiszünk fogadalmunkban, de mihelyt megkönnyebbülünk, azonnal hátunk mögé dobjuk s vígan folytatjuk azt, amit abbahagyunk. Fogadalmaink azt mutatják, hogy mi még mindig hiszünk bűneink jóvátételének lehetőségében, még mindig bízunk a saját akaratunkban, holott világos, hogy már annyiszor becsaptuk Istent, hogy Előtte már régen elveszítettük minden becsületünket és szavunknak nincs többé semmi hitele.

Bizony, emberileg teljesen lehetetlen, hogy kegyelmet kapjunk, mégis valóság a mi életünkben is Isten kegyelme. Az a tőlünk semmit sem váró, csak önmagáért való szabad kegyelem, mely a példázatban a szolga minden adósságát elengedte, mely mindig bőségesebb,

mint ahogy a bűnös kéri, sőt ahogy el is tudja képzelni. Mi erről a kegyelemről még többet és még nagyobbakat is tudunk, mint amit a példázat tartalmaz. Mi tudjuk, hogy ez a kegyelem nem csupán egy királyi gesztus Isten részéről, hanem súlyos áldozat is. Drága ez a kegyelem. Nekünk ugyan ingyen van, de Istennek a Fia halálába került.

Az volna a természetes, hogy aki ilyen irgalmat kap, az ugyanilyen irgalmat ad is annak, aki szóról szóra ugyanazt kéri tőle, mint ő az Istentől. Sajnos, nálunk ez nem így történik. A gonosz szolga lehetetlennek látszó hálátlansága nálunk szomorú valóság. Elfelejtjük, hogy mennyit bocsátott meg nekünk Isten és sokkal kisebb vétkekért fojtogatjuk a felebarátunkat. Még hívók is. Ezt a példázatot is azért kellett Jézusnak elmondani, mert Péter úgy érezte, hogy az, aki hatszor meg tud bocsátani, elment a legszélső határig s hetedszer nem köteles megbocsátani. Jaj nekünk, ha egyszer Isten csak annyiszor és annyira lesz hajlandó megbocsátani nekünk, amennyiszor és ahogyan mi hajlandók vagyunk megbocsátani az ellenünk vétkezőknek!

Pedig ez nem rémlátás, hanem Jézus fenyegetése /35. v./, mely valóság lesz mindazok életében, akik csak elfogadni hajlandók a kegyelmet, de továbbadni nem. Az üdvösség forog tehát itt kockán. Az adós szolga büntetése is örökre szól, mert adósságát sohasem tudja lefizetni. Büntetése nem halál, hanem örök szenvedés. Nem életfogytiglan tartó börtön, mely a koporsó előtt megnyílik, hanem örök kín, melyet a halál sem szüntet meg. A 34. versben a pokol kénköves bűzét érzi az ember, ahol hóhérok kínozzák a bűnöst s ahol nem nyílik meg soha többé az ajtó, mely egyszer rácsapódott.

Lehetne ennek a példázatnak más vége is. Milyen szép volna, ha úgy fejeződhetnék be, hogy a király utánanéző a kegyelmet kapott szolgának s látja, hallja palotája ablakából, mint mondja adós felebarátjának: Én ma kegyelmet és bocsánatot kaptam, a király elengedte minden adósságomat. Én is elengedem neked a százdénárnyi tartozásodat. Jer a keblemre, hadd csókoljalak meg! Felejtsünk el mindent és szeressük egymást! Milyen szép lenne! Mondd, miért ne lehetne most és itt ilyen vége ennek az igehirdetésnek? Ámen.